



**T.C.  
ADALET BAKANLIĞI  
İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı**

**AVRUPA İNSAN HAKLARI  
MAHKEMESİ KARARLARI BÜLTENİ**

**(Seçme Kararlar)**

**Kasım-Aralık 2025**

**Sayı 45**

# İçindekiler

KÖTÜ MUAMELE YASAĞI.....	2
ÖZGÜRLÜK VE GÜVENLİK HAKKI.....	7
ADİL YARGILANMA HAKKI.....	10
ÖZEL VE AİLE HAYATINA SAYGI HAKKI .....	19
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ .....	23
MÜLKİYET HAKKI.....	26

© Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Bülteni (Seçme Kararlar), Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup herhangi bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır.

# 1

## KÖTÜ MUAMELE YASAĞI

## **1. A.J. ve L.E. / İspanya<sup>1</sup> Kararı**

**Öz:** İki başvuran, 2016 yılında uyuşturucu madde etkisi altında cinsel saldırıya uğradıklarını ileri sürmüş; buna karşın İspanyol makamlarının etkili ve bağımsız bir ceza soruşturması yürütmediğini iddia etmişlerdir. Bu kapsamda başvuranlar, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme ya da AİHS) 3. maddesinin usulî boyutunun (işkence ve kötü muamele yasağı) ihlal edildiğini, ayrıca 8. madde (özel hayata saygı hakkı) ve 6. madde (adil yargılanma hakkı) bakımından da ihlal bulunduğunu ileri sürmüşlerdir.

Başvuranlar, 2016 yılı Aralık ayında kimyasal yollarla uyuşturularak cinsel saldırıya uğradıklarını bildirmiş; olayın ardından polise başvurulmuş ve savcılık tarafından soruşturma başlatılmıştır. Dosyada tıbbi raporlar ve mağdur beyanları bulunmasına rağmen, soruşturma sürecinde bazı önemli delillerin (örneğin biyolojik örneklerin) kaybolduğu ya da değiştirilmiş olabileceğine ilişkin iddialar gündeme gelmiştir. Ayrıca, şüphelilerden birinin ilgili polis karakolunda görev yapan bir polis memuru ile akrabalık ilişkisinin bulunduğu ortaya çıkmıştır. Başvuranlar, kolluk ve adli makamların soruşturmanın kritik aşamalarında yetersiz ve yüzeysel davrandığını, soruşturmanın bağımsızlığı ile delillerin korunması yönündeki yükümlülüklerin ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

### **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (Mahkeme ya da AİHM) Değerlendirmesi**

Mahkeme, öncelikle Sözleşme'nin 3. maddesi uyarınca devletlerin, işkence ve kötü muamele iddiaları karşısında etkili, bağımsız ve tarafsız bir ceza soruşturması yürütmekle yükümlü olduklarını vurgulamıştır. Bu usulî yükümlülük; soruşturmanın derhâl ve gerekli özen gösterilerek başlatılmasını, delillerin eksiksiz biçimde toplanıp korunmasını ve sürece katılan tarafların haklarının güvence altına alınmasını gerektirmektedir. Somut olayda ise delillerin kaybolmasına ilişkin durumun derhâl açıklığa kavuşturulmadığı, başvuranlara aylar boyunca gerçeğe aykırı veya yanıltıcı açıklamalar yapıldığı tespit edilmiştir. Öte yandan, olası polis suistimaline ilişkin soruşturmaların, delillerin kaybolması veya imha edilmesinden ancak birkaç yıl sonra, kayda değer bir gecikmeyle başlatıldığı görülmüştür. Mahkeme, bu gecikmenin, iddia edilen ağır suistimallerin derhâl ve makul bir süratle soruşturulması gerekliliğiyle bağdaşmadığını değerlendirmiştir.

---

<sup>1</sup> A.J. ve L.E. / İspanya Kararı, no. 40312/23, 40388/23, 23 Ekim 2025. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-245390>

Mahkeme, dosya kapsamındaki incelemesi sonucunda soruşturma sürecine ilişkin şu temel eksiklikleri belirlemiştir:

- Potansiyel olarak belirleyici nitelikteki bazı delillerin polis gözetimi altındayken kaybolmuş veya değiştirilmiş olması,
- Soruşturmanın bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda ciddi şüpheler uyandıran uygulamaların bulunması,
- Delillerin toplanması ve muhafazası bakımından makul, yeterli ve zamanında tedbirlerin alınmamış olması.

Mahkeme'ye göre bu eksiklikler, soruşturmanın bütünsel etkinliğini zedeleyen yapısal bir zaaf oluşturmakta ve devletin Sözleşme'nin 3. maddesinin usulî boyutundan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmediğini ortaya koymaktadır. Ayrıca Mahkeme, olayın bazı yönlerinin başvuranların özel hayatına ilişkin olduğunu belirterek, Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında da ihlâl bulunduğu sonucuna varmıştır.

Bu değerlendirmeler ışığında Mahkeme, oybirliğiyle Sözleşme'nin 3. maddesinin usulî boyutunun ve ayrıca 8. maddesinin ihlâl edildiğine ve başvuranlara müştereken 20.000 avro manevi tazminat ile 5.000 avro yargılama gideri ödenmesine karar vermiştir.

## **2. Yağız / Türkiye<sup>2</sup> Kararı**

**Öz:** *Başvuru, başvuranın yakalanması sırasında maruz kaldığını iddia ettiği kötü muamele iddialarına ilişkindir. AİHM, başvuranın iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle başvurunun oybirliğiyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.*

Başvuran, 5 Mart 2019 günü saat 04.40 civarında Trabzon'da yürüdüğü sırada gece devriyesi yapan bir polis aracıyla karşılaşmış; taraflar arasında başlayan sözlü tartışma kısa sürede fiziki müdahaleye dönüşmüştür. Polis memurları, başvuranın kendilerine hakaret ettiğini ve polis aracına zarar verdiğini ileri sürerek yakalama işlemine girişmiş; başvuranın direnmesi üzerine biber gazı kullanılmıştır. Kovalamaca sırasında başvuran ile bir polis memuru birlikte yere düşmüş, ardından başvuran kelepçelenerek yakalanmıştır.

Tonya Devlet Hastanesinde yapılan ilk muayenede başvuranın 1,78% alkollü olduğu ve basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek yaralanmalarının bulunduğu tespit edilmiştir. Daha sonra düzenlenen adli tıp ve üniversite hastanesi raporlarında ise sağ göz çevresinde şişlik ve alt çenede kırık hattı bulunduğu belirlenmiştir. Yakalamaya katılan iki polis memuru hakkında da hafif yaralanma raporu düzenlenmiştir.

<sup>2</sup> Yağız / Türkiye Kararı, no. 18429/21, 21 Ekim 2025. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-247409>

Başvuranın şikâyeti üzerine yürütülen soruşturmada Cumhuriyet savcısı, polis memurlarının direnci kırmak amacıyla gerekli ve orantılı güç kullandıkları gerekçesiyle kovuşturmaya yer olmadığına karar vermiş; bu karar itiraz aşamasında sulh ceza hâkimliği tarafından yerinde bulunmuştur. Anayasa Mahkemesi ise bireysel başvuru aşamasında, kötü muamele yasağına ilişkin şikâyeti kabul edilemez bularak reddetmiştir. Başvuran, yakalama sırasında kullanılan gücün orantısız olduğunu ve yürütülen soruşturmanın etkisiz kaldığını ileri sürerek Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlâl edildiğini iddia etmektedir.

### **Mahkemenin Değerlendirmesi**

Mahkeme, Sözleşme'nin 3. maddesinin esası hakkındaki değerlendirmesinde, tıbbi raporlarda tespit edilen yaralanmaların polis memurlarınca kullanılan güçle uyumlu olduğunu, başvuranın yakalanması sırasında aşırı güç kullanıldığı sonucuna varılmasını gerektirecek nitelikte herhangi bir yaralanma bulgusunun bulunmadığını belirtmiştir. Bu çerçevede Mahkeme, uygulanan gücün başvuranın gösterdiği direnişle orantılı olduğu kanaatine varmış ve bu yöndeki şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğuna hükmetmiştir.

Sözleşme'nin 3. maddesinin usulî boyutu bakımından yapılan incelemede ise Mahkeme, başvuranın şikâyeti üzerine Tonya Cumhuriyet Savcılığı tarafından derhâl ceza soruşturması başlatıldığını; şüpheli, müşteki ve tanık ifadelerinin alındığını ve savcılığın polis tarafından düzenlenen raporlarla yetinmeyerek kamera kayıtlarını bizzat incelediğini tespit etmiştir. Bu nedenlerle Mahkeme, başvuranın Sözleşme'nin 3. maddesinin usulî boyutuna ilişkin iddialarını da açıkça dayanaktan yoksun bulmuştur.

Sonuç olarak Mahkeme, oybirliğiyle başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

### **3. Atas / Türkiye<sup>3</sup> Kararı**

**Öz:** *Başvuru, başvuranın ceza infaz kurumuna nakledilmesi sırasında maruz kaldığını ifade ettiği kötü muamele iddialarıyla ilgili.*

2016 yılından beri tutuklu bulunan başvuran, 29 Haziran 2017 tarihinde Sincan Ceza İnfaz Kurumundan Tarsus T Tipi Ceza İnfaz Kurumuna nakledilmiştir. Nakledilen bazı tutuklular ile infaz koruma personeli arasında, nakil sırasında kavga çıkmıştır. 25 Ağustos 2017 tarihinde başvuran, Tarsus Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunarak, Tarsus T Tipi Ceza İnfaz Kurumuna kabulü sırasında infaz koruma memurları tarafından kötü muameleye maruz kaldığını iddia etmiştir.

<sup>3</sup> Atas / Türkiye Kararı, no. 15591/21, 25 Kasım 2025. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-247843>

Başvuranın şikâyeti üzerine yürütülen soruşturma neticesinde 29 Eylül 2018 tarihinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar vermiştir. Cumhuriyet savcısı kararında ceza infaz kurumu idaresi tarafından hazırlanan rapor ve eklerine dayanarak, sık sık yapılan grup transferlerinde terörist gruplara bağlı mahkumların kasıtlı olarak aramalara direnip ceza infaz kurumunun işleyişini ciddi şekilde aksattığını belirtmiştir. Olayın meydana geldiği gün, toplam 40 tutuklu nakledilmiş, tutuklular üst araması gibi rutin güvenlik önlemlerine tabi tutulmuştur. Cumhuriyet savcısı kamera görüntülerine göre, iki tutuklunun vücut araması sırasında infaz koruma personeli ile sözlü tartışmaya girdikleri bir olay meydana geldiğini belirtmiştir. Savcı, başvuranın herhangi bir yaralanma veya fiziksel zarar gördüğünü belgeleyen bir tıbbi rapor bulunmadığını ve başvuranın iddialarını destekleyen kesin bir kanıt bulunmadığını belirtmiştir. Başvuranın bu karara karşı yaptığı itiraz, Tarsus Sulh Ceza Hakimliği tarafından reddedilmiştir.

3 Eylül 2020 tarihinde Anayasa Mahkemesi, başvuranın bireysel başvurusunu, açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilemez bulmuştur.

Başvuran, Sözleşme'nin 3. maddesine dayanarak, 29 Haziran 2017 tarihinde Tarsus T Tipi Cezaevi'ne kabul edildiği sırada infaz koruma memurları tarafından kötü muameleye maruz kaldığını ve iddialarına ilişkin yürütülen soruşturmanın etkisiz olduğunu ileri sürmüştür.

### **Mahkemenin Değerlendirmesi**

Sözleşme'nin 3. maddesinin esas yönüyle ilgili olarak Mahkeme, başvuranın iddialarını doğrulayan herhangi bir kanıt bulunmadığından başvuranın kötü muameleye maruz kaldığı sonucuna varılamadığını ve dolayısıyla başvurunun bu kısmının, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendi ve 4. fıkrası uyarınca, açıkça dayanaktan yoksun olduğunu değerlendirmiştir.

Sözleşme'nin 3. maddesinin usul yönü bakımından yapmış olduğu değerlendirmede ise Mahkeme, başvuranın şikâyeti üzerine derhal ceza soruşturması başlatıldığını belirterek savcılık tarafından alınan soruşturma tedbirlerinin, davanın koşulları göz önüne alındığında, yeterince kapsamlı ve uygun olduğu sonucuna varmıştır.

Sonuç olarak AİHM oybirliğiyle başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

# 2

## ÖZGÜRLÜK VE GÜVENLİK HAKKI

#### **4. H.H. / Finlandiya<sup>4</sup> Kararı**

**Öz:** *Finlandiya vatandaşı olan başvuran, hakkında verilen rızası dışında psikiyatrik hastaneye yatırma, zorla tedavi ve iradesi dışında ilaç uygulanması kararlarına karşı idare mahkemesine yaptığı itirazlarda, sözlü duruşma yapılmamasının ve tanıklarının dinlenmemesinin Sözleşme'yi ihlâl ettiğini ileri sürmüştür.*

Başvuran, 2020 yılı içinde ve sonraki dönemlerde, ruh sağlığına ilişkin ulusal mevzuat uyarınca rızası dışında çeşitli tarihlerde psikiyatrik hastaneye yatırılmıştır. Bu süreçte hakkında birden fazla zorunlu tedavi ve alıkoyma kararı verilmiş, iradesi dışında psikotrop ilaçlar uygulanmıştır. Başvuran, söz konusu kararların hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek Turku İdare Mahkemesi nezdinde dava açmış; yargılamalarda sözlü duruşma yapılmasını, bizzat dinlenmeyi ve sağlık personelinin tanık olarak dinlenmesini talep etmiştir. Ancak ulusal mahkeme, bu talepleri reddederek incelemeyi yalnızca yazılı belge ve raporlar üzerinden yürütmüştür.

Öte yandan başvuran, kendisine zorla ilaç verilmesinin kişilik haklarına müdahale oluşturduğunu ileri sürerek idare aleyhine manevi tazminat davası açmıştır. Varsinais-Suomi Bölge Mahkemesi, başvuranın Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında güvence altına alınan haklarının ihlâl edildiğine karar vermiş ve başvurana 5.000 avro manevi tazminat ödenmesine hükmetmiştir.

#### **Mahkemenin Değerlendirmesi**

AİHM, öncelikle başvurunun kabul edilebilirliğini incelemiş ve başvuranın alıkoymasının hukuka uygunluğunun yargısal denetimine ilişkin şikâyetin Sözleşme'nin 5/4. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiğine hükmetmiştir. Buna karşılık Mahkeme, zorla ilaç uygulanmasına ilişkin şikâyetler yönünden, ulusal mahkemeler tarafından başvuran lehine tazminata hükmedilmiş olması nedeniyle başvuranın mağdur sıfatını yitirdiği sonucuna varmıştır.

Esas incelemede Mahkeme, özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin, kural olarak, makul aralıklarla bir hâkim tarafından bizzat dinlenmesi gerektiğini vurgulamış; özgürlükten yoksun bırakmanın psikiyatrik tedavi gibi teknik ve tıbbi değerlendirmelere dayanması hâlinde bu güvencenin daha da büyük önem taşıdığını belirtmiştir. Somut olayda AİHM, başvuranın durumunun doğrudan kişisel gözlem gerektirdiği hâlde, idare mahkemesinin incelemeyi yalnızca yazılı belge ve raporlarla sınırlamasını yeterli bulmamıştır.

---

<sup>4</sup>H.H. / Finlandiya Kararı, no. 19035/21, 09 Aralık 2025. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-247433>

Mahkeme, başvuranın sadece yazılı yargılama yoluyla denetlenmesinin etkili bir yargısal denetim standardını karşılamadığını ifade etmiştir. Özellikle, iki yıl önce yapılan bir duruşmaya dayanılarak yeni bir duruşma yapılmamasının, başvuranın güncel durumu bakımından yetersiz olduğu değerlendirilmiştir.

Bu gerekçelerle AİHM, oybirliğiyle Sözleşme'nin 5/4. maddesinin ihlâl edildiğine karar vermiş; başvurana 9.000 avro manevi tazminat ile 2.900 avro yargılama gideri ödenmesine hükmetmiştir. Zorla ilaç uygulanmasına ilişkin Sözleşme'nin 8. ve 13. maddelerine dayanan şikâyetler ise mağdur sıfatının bulunmaması nedeniyle kabul edilemez bulunmuştur.

# 3

## ADİL YARGILANMA HAKKI

## 5. Manolache / Romanya<sup>5</sup> Kararı

Öz: Başvuru, başvuranın ilk derece mahkemesince beraat etmesine rağmen, temyiz mahkemesinin kendisini duruşmada bizzat dinlemediği tanık beyanlarına dayanarak mahkûmiyet kararı vermesi nedeniyle ceza yargılamasının adilliğinin zedelenip zedelenmediğine ilişkindir.

Başvuran, bir polis memurudur ve 2015 yılında bir kişiden, iş bulma vaadi karşılığında 1500 avro aldığı iddiasıyla “nüfuz ticareti” suçundan soruşturma geçirmiştir. Soruşturma makamları, şikâyetçiler (ve karı koca) olan H. çiftinin, onların ebeveynlerinin ve bir arkadaşları olan F.D.’nin ifadelerine dayanmış; ayrıca başvuran ve eşiyle yapılan telefon görüşmelerinin kayıtlarını, ev arama tutanaklarını ve çeşitli tanık beyanlarını dosyaya eklemiştir.

İlk derece mahkemesi, şikâyetçi çiftin ifadelerinin dışında doğrudan delil bulunmadığını, diğer tanıkların yalnızca dolaylı bilgi sunduğunu, poligraf raporunun tek başına mahkûmiyeti doğrulamayacağını belirterek başvurunu beraat ettirmiştir. Mahkeme ayrıca, şikâyetçinin başvurana karşı kişisel motivasyonla hareket etmiş olabileceğine dair R.M.L.’nin beyanlarını da değerlendirmiştir.

Savcılık bu karara itiraz ederek dosyayı Temyiz Mahkemesi’ne taşımıştır. Başvuran, temyiz aşamasında bazı tanıkların yeniden dinlenmesine karşı çıkmış; ancak mahkeme, iç hukuk gereği beraat hükmünün kaldırılabilmesi için tanıkların yeniden dinlenmesini zorunlu görmüştür.

Temyiz aşamasında:

- 21 Eylül 2016 tarihli duruşmada iki hâkimden E.P. ve I.F. tanıkları (H. çifti ve R. çifti) dinlemiştir.
- 2 Kasım 2016’da verilen nihai mahkûmiyet kararında ise heyet E.P. ve T.G. isimli hâkimlerden oluşmuştur. Dolayısıyla nihai karara katılan iki hâkimden T.G., tanıkların çoğunu hiç dinlememiştir.

Temyiz mahkemesi, tanık beyanlarını tutarlı ve güvenilir bularak beraati kaldırmış ve başvurana ertelenmiş 3 yıl hapis cezası vermiştir. Ayrıca poligraf raporlarını bilirkişi raporu gibi değerlendirmiş ve diğer dolaylı delillerin şikâyetçi beyanlarını desteklediğini ifade etmiştir.

### Mahkemenin Değerlendirmesi

AIHM, Romanya hukukunda temyiz mahkemesinin hem olay hem hukuk bakımından tam yetkili olduğunu, bu nedenle ilk derece mahkemesinin beraat kararını kaldırıp mahkûmiyet hükmü kurarken tanıkları doğrudan dinlemesinin zorunlu olduğunu vurgulamıştır. Özellikle, iç

<sup>5</sup>Manalache / Romanya Kararı, no. 7908/17, 3 Haziran 2025. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-243361>

hukuk (m. 421/2-a), temyiz mahkemesinin beraat kararını kaldırdığı durumlarda, beraate dayanak olan tanıkların yeniden dinlenmesini açıkça şart koşmaktadır.

AİHM, 2 Kasım 2016'daki hükmü veren heyetin iki üyesinden yalnızca biri (E.P.) tanıkları doğrudan dinlediği hâlde, diğer üyenin (T.G.) yalnızca bir tanığı dinlediğini ve en önemli tanıkları (H. çifti, R. çifti) hiç dinlemediğini tespit etmiştir.

AİHM, tanık ifadelerinin olayın aydınlatılmasında belirleyici nitelikte olduğunu, çünkü şikâyetçilerin başvuran aleyhine doğrudan ve tek delil niteliğinde beyanlar sunduğunu belirtmiştir. İlk derece mahkemesi bu tanıkların güvenilirliği konusunda şüpheler dile getirmişti. Bu nedenle, temyiz mahkemesinin tanık ifadelerine farklı bir anlam yüklemesi için her iki hâkimin de tanıkları doğrudan dinlemesi gerekirdi.

AİHM, heyetin çoğunluğunu oluşturan iki hâkimden yalnız birinin tanıkları dinlemesinin, küçük ve geniş heyetli mahkemelerde kabul edilebilen istisnalara (örneğin *P.K. / Finlandiya veya Graviano / İtalya*) uymadığını, çünkü burada iki üyeli bir heyette oybirliğinin zorunlu olduğunu vurgulamıştır. Bu nedenle AİHM'e göre, diğer hâkimin tanıkları doğrudan dinlememesi, adil yargılanma ilkesini telafi edilemez biçimde zedelemektedir.

Hükümet, başvuran vekilinin temyiz sürecinin başında tanıkların dinlenmesine karşı çıkmasını ileri sürmüştü de, AİHM bunun belirleyici olmadığını belirtmiştir. Zira temyiz mahkemesi zaten tanıkları dinlemeye karar vermiştir ve savunmanın tutumu, temyiz heyetinin tümüyle tanıkları dinleme yükümlülüğünü ortadan kaldırmamaktadır. Ayrıca AİHM'e göre, beraatin kaldırıldığı bir durumda mahkemenin re'sen tanıkları dinlemesi Sözleşme'nin 6. maddesinin gereğidir.

Böylelikle AİHM, temyiz mahkemesinin tanık ifadelerini yeniden değerlendirerek beraati kaldırıp mahkûmiyet kararı verdiğini, ancak bunu yaparken doğrudanlık ilkesine uygun davranmadığını ve bu durumun "adil yargılanma hakkının özünü" zedelediğini belirtmiştir.

AİHM, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin ihlâl edildiğine hükmetmiştir. Manevi tazminat olarak yalnızca ihlâlin tespitinin yeterli olduğuna karar vermiş; maddî tazminat talebini reddetmiş, masraf ve giderler için ise 1.750 avro ödenmesine hükmetmiştir. AİHM ayrıca, adil yargılanma ilkesinin ihlâli durumunda en uygun giderim yolunun yeniden yargılama olduğunu hatırlatmıştır.

### ***6. Latorre Atance / İspanya<sup>6</sup> Kararı***

**Öz:** *Başvuru, vergi idaresi tarafından başvuranın üçüncü bir şirkete ait vergi borçlarından müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmasına ilişkin yargılamalarda, aynı*

<sup>6</sup>Latorre Atance / İspanya Kararı, no. 33818/22, 18 Aralık 2025. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-247565>

*mahkeme tarafından benzer maddi ve hukuki temele dayanan davalarda çelişkili kararlar verilmesi ve başvuranın davanın sonucuna etkili iddialarının gerekçesiz biçimde karşılanmaması nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlâl edildiği iddiasına ilişkindir. Başvuran, bu durumun hukuki güvenlik ilkesini zedelediğini ve mahkemelerin gerekçe yükümlülüğünü yerine getirmediğini ileri sürmüştür.*

Başvuran, bir inşaat şirketinin iflas idaresinde görev yapan üç yöneticiden biridir. Vergi idaresi, iflas sürecinde şirket malvarlığından yapılan bazı ödemelere onay verilmesi suretiyle kamu alacaklarının tahsilinin engellendiği gerekçesiyle, şirketin ödenmemiş vergi borçlarından başvuranın şahsen sorumlu tutulmasına karar vermiştir. Başvuran ile birlikte görev yapan diğer iki iflas yöneticisi de benzer idari kararlara muhatap olmuş ve bu kararlara karşı yargı yoluna başvurulmuştur. Üç davanın tamamı aynı yargı dairesi tarafından incelenmiştir. Mahkeme, diğer iki yönetici bakımından sorumluluğun kapsamını önemli ölçüde daraltan kararlar verirken, başvuranın davasını, ileri sürülen temel iddiaları tartışmaksızın ve herhangi bir açıklama getirmeksizin reddetmiştir. Başvuran özellikle, vergi idaresinin başka bir dosyada aynı ödemeleri hukuka uygun kabul ettiğine dair iddiasının mahkemece hiç değerlendirilmediğini belirtmiştir.

### **Mahkemenin Değerlendirmesi**

AİHM, uyuşmazlığın klasik bir vergi tarhi meselesi olmayıp, başvuranın kişisel malvarlığını doğrudan etkileyen bir sorumluluk değerlendirme içerdiğini belirterek, davanın AİHS'nin 6. maddesinin medeni boyutu kapsamında incelenebileceğine karar vermiştir. Mahkeme, aynı yargı merciinin kısa bir zaman dilimi içinde, aynı hukuki ve maddi temele dayanan davalarda ciddi farklılıklar içeren sonuçlara ulaşmasının hukuki güvenlik ilkesini zedelediğini vurgulamıştır. Ayrıca, başvuranın davanın sonucuna etkili olabilecek nitelikteki temel iddialarına yanıt verilmemesinin, yargılamanın adillliğini ortadan kaldırdığı değerlendirilmiştir. Bu nedenlerle Mahkeme, yargılamanın bütün olarak adil olmadığı sonucuna ulaşmış ve Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin ihlâl edildiğine oybirliği ile karar vermiştir.

### **7. Gondert / Almanya<sup>7</sup> Kararı**

**Öz:** *Başvuru, başvuranın İngiltere merkezli bir uluslararası hukuk firmasının Almanya ofisinde ortak olarak çalıştığı dönemde, 2008'de yürürlüğe giren yeni emeklilik planı nedeniyle yaşa dayalı farklı muameleye maruz kaldığını iddia ettiği davada, Federal Mahkemenin başvuranın Avrupa Birliği Adalet Divanından (ABAD) ön-karar alınması yönündeki talebini*

<sup>7</sup>Gondert / Almanya Kararı, no. 34701/21, 16 Aralık 2025. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-247860>

*yeterli gerekçe göstermeden reddetmesi nedeniyle Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin ihlâl edildiği iddiasına ilişkindir.*

Başvuran, 2014'te emekli olana kadar İngiltere merkezli uluslararası bir hukuk firmasının Almanya ofisinde ortak olarak çalışmış bir avukattır. Firma, 2005'te ortaklar için emeklilik planını gözden geçirmiş ve 2006'da İngiltere'de iş yerinde ayrımcılığı yasaklayan bir düzenleme yürürlüğe girmiştir; bu düzenleme daha sonra 2010 Eşitlik Yasası'na dahil edilmiştir.

2008 yılında, 2005 emeklilik planına ilişkin yaş ayrımcılığıyla ilgili sorular üzerine, firma yeni bir plan kabul etmiş; buna göre 1946 öncesi doğan ortaklara hak tanınmamış, 1946–1950 arası doğanlar durumlarına göre değerlendirilmiş ve 1950 sonrası doğanlara beş yıl ödeme yapılmıştır. Başvuran 1949 doğumlu olduğundan üç yıl ödeme alacak şekilde belirlenmiştir.

2014'te başvuran, iki yıllık ek ödeme talebiyle 552.000 pound civarında bir tazminat davası açmış ve 2008 tarihli planın yaş ayrımcılığı içerdiğini iddia etmiştir.

30 Ekim 2014 tarihinde Frankfurt Bölge Mahkemesi, başvuranın lehine karar vererek, Nisan 1950'den sonra doğan daha genç ortaklarla karşılaştırıldığında uygulanan farklı muamelenin haklı gösterilemeyeceğine hükmetmiştir. Bölge Mahkemesi, kararını 2010 Eşitlik Yasası, 2000/78/EC Direktifi ve AB Adalet Divanı içtihadına dayandırmıştır.

30 Haziran 2016 tarihinde Frankfurt Bölge Temyiz Mahkemesi, Bölge Mahkemesi'nin kararını bozmuş ve başvuranın talebini reddetmiştir. Temyiz Mahkemesi, başvuranın Nisan 1950'den sonra doğan ortaklarla karşılaştırıldığında daha olumsuz muameleye maruz kaldığını kabul etmiş, ancak bu farklı muamelenin, AB Adalet Divanı tarafından yorumlanan 2000/78/EC Direktifi kapsamında haklı olduğunu belirtmiştir.

Başvuran, Temyiz Mahkemesi'nin kararını AB Adalet Divanı'na ön-karar talebiyle taşımak istemiştir. Başvuran, yaşa dayalı ayrımcılık iddiası çerçevesinde dört özel soruyu içeren bir ön-karar talebini Federal Mahkeme'ye sunmuştur. Ancak Federal Mahkeme, başvuranın temyiz talebini ve ön-karar talebini reddetmiş; bu reddin gerekçelerini ise ayrıntılı olarak açıklamamıştır. Daha sonra Federal Anayasa Mahkemesi de başvuranın anayasa şikâyetini gerekçesiz olarak reddetmiştir.

Başvuran, ulusal mahkemelerin kendisinin belirttiği dört özel soruya rağmen davayı ABAD'a ön-karar için göndermediğini; Federal Mahkemenin itiraz yolunu reddederken CILFIT kriterlerine atıf yapmadığını ve ön-karar talebini reddetme gerekçelerini yeterince açıklamadığını iddia etmiş; bu şekilde ulusal mahkemenin kararlarının keyfi ve gerekçesiz olduğu gerekçesiyle AİHM önünde başvuruda bulunmuştur.

Başvuran ayrıca, ulusal mahkemelerin AB hukukunu yorumlamasını eleştirmiş ve Federal Anayasa Mahkemesi'nin haklarını dinlemediğini, kararında gerekçe sunulmadığı için kendi savunmasının dikkate alınıp alınmadığının belli olmadığını iddia etmiştir. Ayrıca, Sözleşme'nin 6 § 1 ve 14. maddelerine dayanarak yaşa dayalı ayrımcılığa uğradığını ileri sürmüştür.

### **Mahkemenin Değerlendirmesi**

Mahkeme konuya ilişkin genel ilkeleri şu şekilde ifade etmiştir. Mahkeme öncelikle, ulusal mahkemelerin iç hukuku AB hukuku ile uyumlu şekilde yorumlayıp uygulamak ve bir davayı karara bağlamak için ön-karar talep edilmesinin gerekli olup olmadığını değerlendirmekle yükümlü olduğunu belirtmiştir. Sözleşmenin, bir davanın başka bir ulusal veya uluslararası mercie ön-karar için gönderilmesini kendi başına garanti etmediğini ifade etmiştir.

Mahkeme, ulusal mahkemelerin verdikleri kararları gerekçelendirmelerinin zorunlu olduğunu ve bunun, tarafların kararın mantığını anlamalarını ve kararın keyfi olmadığını görmelerini sağladığını vurgulamıştır. Gerekçelendirmede, her argümana detaylı yanıt vermek gerekmediğini ancak davanın sonucunu belirleyen başlıca hususlara açık yanıt verilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Mahkeme, eğer bir taraf ön-karar talep etmiş ve ulusal mahkeme bunu reddetmişse, mahkemenin reddin nedenlerini açıklaması gerektiğini, bunun, ABAD içtihadında belirlenen kriterler ışığında yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Reddin gerekçesinin, mahkemenin karar metninden, önceki kararlarına yapılan atıflardan veya alt mahkemenin kriterleri dikkate aldığı gerekçelerinin kabulünden çıkarılabileceğini belirtmiştir.

Son olarak, mahkeme, ön-karar talebine yanıt verilmemesinin kabul edilebilir olabileceğini, örneğin temyiz başvurusunun usul şartlarını karşılamaması ve ön-karar talebinin sonuca etki etmemesi durumunda bunun makul olabileceğini ifade etmiştir.

Mahkeme, somut olayda Federal Mahkemenin, başvuranın ön-karar talebini reddederken gerekçelerini açıklamadığını belirtmiştir. Başvuran, ön-karar için dört somut soru yöneltmiş ve gerekçeleri ayrıntılı şekilde sunmuş olmasına rağmen Federal Mahkeme neden ön-karar prosedürünü işletmediğini ve dosyayı ABAD'a iletmediğini açıklamamıştır.

Sonuç olarak, Mahkeme başvuranın talebinin neden reddedildiğinin anlamadığını ve bu durumun yargılamanın adil olmasını zedelediğini değerlendirmiştir. Mahkeme, bu nedenle Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin ihlâl edildiğine karar vermiştir. Mahkeme bu kapsamda, başvurana 3.000 avro manevi tazminat ve masraf ve giderler için 2.000 avro ödenmesine karar vermiştir.

Mahkeme, başvuranın diğer iddialarını incelediğinde, AB hukukunun yorumlanmasının doğruluğunu denetlemenin kendi yetki alanına girmediğini ve herhangi bir keyfilik bulunmadıkça, ulusal mahkemelerin AB hukukunu yorumlama veya uygulama sırasında yapmış olabileceği hataları incelemenin Mahkeme'nin görevi olmadığını belirtmiştir. Ayrıca, başvuranın prosedürel hakları açısından herhangi bir ayrımcılık veya keyfilik kanıtı sunmadığını ve yaşa dayalı farklı bir muamele tespit edilemediğini ifade etmiştir. Bu nedenle Mahkeme, başvuranın bu şikâyetlerini açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez bulmuştur.

### **8. Vekua / Gürcistan<sup>8</sup> Kararı**

**Öz:** *Başvuru, başvuran hakkında sahte belge kullanmak suretiyle ağırlaştırılmış dolandırıcılık suçundan yürütülen ceza soruşturmasının zamanaşımı nedeniyle düşürülmesinin ardından, aynı olgusal zemine dayanan idari yargılamalarda kullanılan ifadelerin masumiyet karinesini ihlâl edip etmediğine ilişkindir.*

Başvuran 1957 doğumlu olup Poti'de ikamet etmektedir. Poti Belediyesi, 13 Aralık 1991 tarihli bir kararla Poti'de bulunan iki binanın mülkiyetini başvuran tarafından kurulan Interterminali-Poti Ltd. şirketine devretmiş; binaların üzerinde bulunduğu 3.516 m<sup>2</sup> büyüklüğündeki arsa ise 17 Mart 1993 tarihli bir başka kararla aynı şirket adına tescil edilmiştir. Başvuranın talebi üzerine Tapu Sicil Müdürlüğü, 31 Aralık 1998 tarihinde bu belediye kararlarına dayanarak arsanın tapu tescilini şirket adına gerçekleştirmiştir.

Başvuran, 21 Ağustos 2009 tarihinde arsanın 1.750 m<sup>2</sup>'lik kısmının yarısını şirketin o tarihteki müdüründen satın almış ve bu işlem tapuya kendi adına tescil edilmiştir. Başvuran, 2010 yılında şirketteki hisselerini devretmiştir.

Daha sonra, arsanın tapuya hileli şekilde tescil edildiği iddiaları üzerine 18 Haziran 2012 tarihinde başvuran hakkında ceza soruşturması başlatılmıştır. Soruşturma makamları, 13 Aralık 1991 tarihli belediye kararının gerçekte mevcut olmadığını, sahte olduğunu ve başvuranın belediyede görevli olduğu dönemde bu kararı temin ederek şirket lehine kullandığını tespit etmiştir. Ayrıca taşınmazın devlet mülkiyetinde olduğu ve ilgili dönemde Savunma Bakanlığı'na tahsisli bulunduğu belirtilmiştir.

Savcılık, 17 Mayıs 2017 tarihinde soruşturmayı zamanaşımı nedeniyle sonlandırmış; ancak kararında, başvuranın sahte belge kullanarak şirket adına tapu tescili yaptırmak suretiyle ağırlaştırılmış dolandırıcılık suçunu işlediğini açıkça ifade etmiştir. Başvuran, bu karara itiraz

---

<sup>8</sup>Vekua / Gürcistan Kararı, no. 43537/22, 16 Aralık 2025. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-247555>

ederek masum olduğunu ve kararın itibarını zedelediğini ileri sürmüş, ancak itiraz reddedilmiştir.

Ceza soruşturmasının kapanmasından kısa süre sonra, Ulusal Devlet Mülkiyeti Ajansı; Tapu Sicil Müdürlüğü, başvuran ve şirketin eski müdürü aleyhine hukuk davası açmıştır. Davada tapu tescilinin iptali, başvuranın arsa payını satın aldığı sözleşmenin hükümsüzlüğü ve tazminat talep edilmiştir. İlk derece mahkemesi taşınmaz üzerine ihtiyati tedbir koymuştur.

Poti Şehir Mahkemesi, davayı ikiye ayırarak tapu tescilinin iptaline ilişkin talebin idari yargıda, mülkiyetin iptali ve tazminat taleplerinin ise hukuk mahkemelerinde görülmesine karar vermiştir. İdari davada başvuran üçüncü kişi sıfatıyla yer almış ve hukuk davası idari davanın sonucuna kadar bekletilmiştir.

İdare mahkemesi, 28 Ocak 2020 tarihli kararıyla şirket adına yapılmış tapu tescilini iptal etmiştir. Mahkeme, savcılık kararına ve dosyadaki belgelere dayanarak belediye kararının sahte olduğu sonucuna varmış; savcılık kararını sahteciliği doğrulayan bir delil olarak kabul etmiştir. Ayrıca, başvuranın bu sahte kararın hazırlanması ve kullanılması sürecinde aktif rol oynadığını ve devlet taşınmazı üzerinde haksız mülkiyet elde etmeyi amaçladığını açık biçimde ortaya koyduğunu belirtmiştir.

Başvuran, mülkiyet hakkının ihlâl edildiğini ve ceza soruşturmasında yer alan değerlendirmelere dayanılarak masumiyet karinesinin zedelendiğini ileri sürerek temyiz yoluna başvurmuştur. İstinaf mahkemesi, ilk derece kararını onamış ve belediye kararının sahte olduğunu teyit etmiştir. Ancak başvuranın masumiyet karinesine ilişkin itirazını ayrıca değerlendirmemiştir. Yüksek Mahkeme ise temyiz başvurusunu kabul edilemez bularak tescilin hukuka aykırı olduğu yönündeki değerlendirmeyi yerinde görmüştür.

İdari davaya paralel olarak yürütülen ve başvuranın mülkiyet hakkının iptali ile tazminat taleplerine ilişkin diğer hukuk davası ise iç hukukta hâlen derdesttir.

### **Mahkemenin Değerlendirmesi**

Mahkeme, başvuruyu esas olarak Sözleşme'nin 6 § 2 maddesi (masumiyet karinesi) kapsamında incelemiştir. Hükümetin mağdur sıfatı ve kabul edilebilirliğine ilişkin itirazları reddedilmiş; idari yargılamanın, zamanaşımıyla sona eren ceza soruşturmasıyla yeterli bağlantı içinde olduğu ve başvuranın masumiyet karinesine dayanabileceği kabul edilmiştir. İç hukukta ayrıca tazminat davası açılmamış olması da başvurunun kabul edilebilirliğine engel görülmemiştir.

Esas incelemede Mahkeme, ceza soruşturmasının mahkûmiyet dışı şekilde sona ermesinden sonra yürütülen idari yargılamada, başvuranın cezai sorumluluğunun ima edilip edilmediğini değerlendirmiştir. Ulusal mahkemelerin odak noktasının, tapu tesciline dayanak

teşkil eden belediye kararının sahte olup olmadığı olduğu; başvuranın ceza hukuku anlamında suçlu olduğuna dair bir tespit yapılmadığı sonucuna varılmıştır. Kullanılan bazı ifadeler talihsiz bulunmakla birlikte, kararların bütün olarak değerlendirildiğinde masumiyet karinesini ihlâl edecek nitelikte olmadığı kabul edilmiştir.

Bu nedenle Mahkeme, Sözleşme'nin 6 § 2 maddesinin ihlâl edilmediğine karar vermiştir. Başvuranın mülkiyet hakkına ilişkin şikâyeti ise, iç hukukta ilgili davaların hâlen devam etmesi nedeniyle kabul edilemez bulunmuştur.

# 4

## ÖZEL VE AİLE HAYATINA SAYGI HAKKI

## 9. Guyvan / Ukrayna<sup>9</sup> Kararı

**Öz:** Başvuru, işveren tarafından yürütülen bir işletme içi soruşturma kapsamında başvurana tahsisli iş cep telefonuna ait iletişim verilerinin işlenmesi ve bu hususta başvurana bilgi verilmemesi nedeniyle, AİHS'nin 8. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ihlâl edildiği iddiasına ilişkindir.

Başvuran, başlangıçta özel amaçlarla kullandığı telefon numarasının daha sonra işvereni P. şirketi tarafından masrafları karşılanan ve iş amaçlı tahsis edilen bir hat hâline geldiğini belirtmiştir. Şirket talimatlarıyla hattın iş amaçlı kullanım için başvurana şahsen tahsis edildiği kaydedilmiş; ayrıca iş telefonu kullanımına aylık harcama sınırı getirilmiş ve uluslararası dolaşım giderlerinin yalnızca resmî görevlerde karşılanacağı düzenlenmiştir.

Şubat 2015'te, başvuranın işyerinde bulunması gereken zamanlarda iş telefonu üzerinden uluslararası dolaşım kullanıldığına dair faturalar üzerine işletme içi soruşturma başlatılmıştır. Bu kapsamda şirket, mobil operatörden başvuranın 2014–2015 dönemine ait görüşme ve dolaşım kayıtlarını talep etmiş; operatör de arama türü, tarih-saat, karşı numara, ülke ve süre gibi iletişim verilerini şirkete iletmiştir.

Başvuran, Eylül 2015'te açtığı davada işverenin kendisine ait kişisel verileri hukuka aykırı biçimde topladığını ve bu verilere erişim talebini reddettiğini ileri sürmüştür. Ancak ulusal mahkemeler, telefon numarasının şirkete ait olduğu, verilerin iş ilişkisi kapsamında ve başvuranın işyerinde bulunup bulunmadığını denetlemek amacıyla toplandığı gerekçesiyle davayı reddetmiştir. Yüksek Mahkeme de, iş telefonu üzerinden kullanılan uluslararası dolaşım bilgilerine ilişkin kayıtların kişisel veri niteliği taşımadığını belirterek kararları onamıştır.

### Mahkemenin Değerlendirmesi

Mahkeme, Sözleşme'nin 8. maddesi uyarınca devletin sadece keyfi müdahalelerden koruma sağlamakla kalmayıp, özel hayatın bireyler arası ilişkilerde de korunmasını temin etmek için olumlu yükümlülüklerle sahip olduğunu vurgulamıştır. Mahkeme, işyerinde iletişimin izlenmesi durumlarında, *Bărbulesc* kararında belirtilen kriterlerin (*çalışanın bilgilendirilip bilgilendirilmediği, izlemenin kapsamı ve müdahalenin derecesi, meşru gerekçeler, daha az müdahaleci yöntemlerin mümkün olup olmadığı, izlemenin çalışana etkisi ve keyfi müdahalelere karşı sağlanan güvence*) dikkate alınması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca ulusal mahkemelerin bu kriterleri değerlendirerek haklar arasındaki orantıyı gözetmesi ve veri koruma konularına gereken önemi vermesi gerektiğini ifade etmiştir.

<sup>9</sup>Guyvan / Ukrayna Kararı, no. 46704/16, 6 Kasım 2025. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-245689>

Mahkeme, somut olayda öncelikle işverenin iş telefonu üzerinden gerçekleştirdiği veri işleme faaliyetlerinin başvuranın özel hayatını etkilediğini belirtmiştir. Ulusal mahkemelerin, işyeri iletişimlerinin izlenmesi konusunda *Bărbulescu* kriterlerini uygulayarak tam bir değerlendirme yapmadığını tespit etmiştir. Sonuç olarak, devletin başvurana etkin koruma sağlamadığını ve Sözleşme'nin 8. maddesi uyarınca pozitif yükümlülüklerini yerine getirmediğini değerlendirmiş ve özel ve aile hayatına saygı hakkının ihlâl edildiğine karar vermiştir.

### **10. Z. ve diğerleri / Finlandiya<sup>10</sup> Kararı**

**Öz:** *Başvuru, Finlandiya Yüksek Mahkemesinin, Lahey Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yönlerine Dair Sözleşme uyarınca başvuranın iki çocuğunun Rusya'ya iadesine karar vermesi nedeniyle, başvuran baba ve çocuklar bakımından AIHS'nin 8. ve 3. maddelerinin ihlâl edilip edilmediğine ilişkindir.*

Başvuran baba ile çocukların annesi ayrılmıştır. Baba, 2022 yılında çocukları annenin rızası olmaksızın Rusya'dan Finlandiya'ya götürmüş ve hem kendisi hem de çocuklar adına Finlandiya'da iltica başvurusunda bulunmuştur. Anne ise çocukların Rusya'ya iadesi talebiyle Finlandiya'da dava açmıştır. İlk derece mahkemesi iade talebini reddetmiş, ancak Finlandiya Yüksek Mahkemesi çocukların Rusya'ya iadesine karar vermiştir. Bu kararın ardından başvuranlara Finlandiya'da iltica statüsü tanınmıştır.

Başvuranlar, çocukların Rusya'da askerî eğitim ve propaganda ortamına maruz kalacağını, psikolojik zarar göreceklerini ve babanın Rusya'ya dönememesi nedeniyle aile hayatının fiilen sona ereceğini ileri sürmüştür.

#### **Mahkemenin Değerlendirmesi**

AIHM, AIHS'in 8. maddesi kapsamında, çocukların Rusya'ya iadesine ilişkin kararın aile hayatına müdahale teşkil ettiğini kabul etmiş; ancak bu müdahalenin kanuni dayanağının bulunduğunu ve meşru bir amaç güttüğünü belirtmiştir. “*Demokratik toplumda gereklilik*” incelemesinde, Finlandiya Yüksek Mahkemesinin çocukların görüşlerini, yaş ve olgunluk düzeylerini, ileri sürülen “*ağır risk*” iddialarını ve aile bağlarını ayrıntılı biçimde değerlendirdiğini vurgulamıştır.

Mahkeme ayrıca, çocuklara tanınan iltica statüsünün babaya bağlı olduğunu ve çocuklara özgü bağımsız bir risk değerlendirmesi içermediğini; bu nedenle Lahey Sözleşmesi uyarınca iade yükümlülüğünü kendiliğinden ortadan kaldırmadığını ifade etmiştir.

<sup>10</sup>Z. ve diğerleri / Finlandiya Kararı, no. 42758/23, 16 Aralık 2025. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-247557>

Bu çerçevede AİHM, Finlandiya makamlarının ilgili ve yeterli gerekçeler sunduğu, çocuğun üstün yararını gözettiği ve takdir marjı içinde kaldığı sonucuna vararak AİHS'in 8. maddesinin ihlâl edilmediğine karar vermiştir.

AİHS'in 3. maddesi yönünden ise, çocukların Rusya'ya dönüşleri hâlinde kötü muameleye maruz kalacaklarına dair somut bir risk ortaya konulamadığını belirterek bu şikâyeti açıkça dayanaktan yoksun bulmuştur.

# 5

## İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

## 11. Ortega Ortega / İspanya<sup>11</sup> Kararı

**Öz:** Başvuru, başvuranın cinsiyete dayalı ücret ayrımcılığı iddiasında bulunmasının ardından işvereni tarafından misilleme amacıyla işten çıkarıldığı iddiasıyla, AİHS'nin 14. maddesi ile 8. maddesinin birlikte ihlâl edilip edilmediğine ilişkindir.

Başvuran, 1994–2017 yılları arasında bir finans şirketinde çalışmış ve finans departmanı başkanı olarak görev yapmıştır. Görevi gereği çalışanların maaş bordrolarına erişimi bulunan başvuran, aynı pozisyondaki erkek çalışanlara kıyasla daha düşük ücret ve prim aldığını tespit etmiştir. Bunun üzerine 6 Nisan 2017'de, iddiasını desteklemek amacıyla maaş bilgilerine dayanarak işvereni aleyhine uzlaşma talebinde bulunmuştur.

Bu başvurudan kısa süre sonra, 2 Mayıs 2017'de başvuran işten çıkarılmıştır. İşveren, fesih gerekçesi olarak başvuranın gizlilik yükümlülüğünü ihlâl ederek kişisel verileri üçüncü kişilere aktardığını ileri sürmüştür.

Yerel mahkemeler, başvuranın cinsiyete dayalı ücret ayrımcılığına uğradığını kabul ederek tazminata hükmetmiş; ancak işten çıkarılmanın hukuka uygun olduğu sonucuna da varmış ve bu kararlar kesinleşmiştir. Buna karşılık, şirket sırlarını ifşa ettiği iddiasıyla başvuran hakkında başlatılan ceza soruşturması, bilgilerin kötü niyetle değil ayrımcılığı ispat amacıyla kullanıldığı gerekçesiyle durdurulmuştur.

Başvuran, işten çıkarılmasının ayrımcılık iddiasına karşı açık bir misilleme olduğunu ve yerel mahkemelerin bu yaklaşımının, ücret ayrımcılığına ilişkin tespitleri fiilen etkisiz kıldığını ileri sürmüştür.

### **Mahkemenin Değerlendirmesi**

AİHM, değerlendirmesinde başvuranın uzun yıllar boyunca erkek meslektaşları karşısında sistematik şekilde dezavantajlı bırakıldığını, ulusal mahkemelerin de bunu açıkça kabul ettiğini vurgulamıştır.

Buna rağmen ulusal mahkemelerin kararlarında; başvuranın işverenin misilleme yaptığı iddiasını yeterince incelememeleri, başvuranın şirketi şikâyetinden bir ay sonra işten çıkarılmasını değerlendirmemeleri, başvuranın maruz kaldığı ayrımcılığı ispatlamak amacıyla sınırlı ölçüde kullandığı kişisel verilerin orantılılık çerçevesinde kaldığını saptamamaları Mahkeme tarafından incelenen hususlar arasındadır. Ayrıca Mahkeme başvuranın işten çıkarılması ile beraber yerel mahkemelerin ücret eşitliği sağlanmasına ilişkin kararının da fiilen etkisiz hale geldiğini belirtmiştir.

<sup>11</sup>Ortega Ortega / İspanya Kararı, no. 36325/22, 04 Aralık 2025. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-247361>

Nitekim Mahkeme, ulusal mahkemelerin başvuranın şirket çalışanlarının kişisel verilerinin gizliliğini ihlâl etmesi konusunu aşırı ağır bir yaptırımla sonuçlandırdıkları kanaatine varmıştır.

Diğer yandan Mahkeme, devletlerin, iş yerinde cinsiyete dayalı ayrımcılık iddiaları kapsamında yalnızca negatif yükümlülüklerinin değil, aynı zamanda işverenlerin her türlü misillemesine karşı çalışanlara gerçek ve etkili bir koruma sağlama yönünde pozitif yükümlülüklerinin de bulunduğu altını çizmiştir.

Bu bağlamda ulusal mahkemelerin kararlarında başvuranın kişisel verileri ifşasının ilgili kişiler üzerindeki etkisinin değerlendirilmediği ve yerel mahkemelerin ayrımcılığa karşı koruma ile ilgili pozitif yükümlülüklerle uyumlu olmayan hatalı bir yaklaşımla, başvuranın işten çıkarılmasını onadıklarını ve bu bağlamda sundukları gerekçelerin mevcut davanın şartlarında yeterli olmadığı ifade edilmiştir.

Mahkeme, Sözleşme'nin 14. maddesi (ayrımcılık yasağı) ile 8. maddesinin (özel hayata saygı hakkı hakkının) birlikte ihlâl edildiğine karar vermiştir.

# 6

## MÜLKİYET HAKKI

## **12. Osman Şahinkaya ve diğerleri / Türkiye<sup>12</sup> Kararı**

**Öz:** *Başvuru, daha önce usulüne uygun şekilde kamulaştırılmış olmasına rağmen bu husus tapu kaydına işlenmeyen bir taşınmazın sonradan satın alınması ve tapunun idare lehine, tazminat ödenmeksizin iptal edilmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlâl edildiği iddiasına ilişkindir.*

Başvuranların murisi, taşınmazı 14 Nisan 1977 tarihinde satın almıştır. Murisin vefatından sonra başvuranlar, taşınmazın bir bölümünün yol olarak kullanıldığını fark ederek 2011 yılında Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM) aleyhine müdahalenin men'i davası açmıştır. Aynı yıl KGM de, söz konusu alanın 29 Mayıs 1975 tarihinde kamulaştırıldığını ileri sürerek bedelsiz tescil davası açmıştır. Birleştirilen davalarda, kamulaştırma işlemlerinin önceki malik döneminde tamamlandığı ve mülkiyetin idareye geçtiği gerekçesiyle başvuranların davası reddedilmiş; taşınmazın yol olarak kullanılan kısmının tapu kaydı bedelsiz olarak iptal edilmiştir. Karar kesinleşmiştir. Başvuranlar, Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlâl edildiğini ileri sürmüştür.

### **Mahkeme'nin Değerlendirmesi**

Mahkeme, benzer olaylara ilişkin yerleşik Yargıtay içtihadına atıfla, tapu kaydına güvenerek taşınmaz edinen kişilerin uğradıkları zararı Türk Medeni Kanunu'nun 1007. maddesi uyarınca Devletten tazmin edebileceklerini belirtmiştir. Bu yolun etkili, erişilebilir ve başarı şansı yüksek bir iç hukuk yolu olduğunu vurgulayan Mahkeme, başvuranların bu yola başvurmadıkları gerekçesiyle başvuruyu iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez bulmuştur.

AİHM ayrıca, Anayasa Mahkemesinin şikâyeti bu gerekçeyle reddetmemiş olmasının, kendisinin aynı gerekçeyle kabul edilemezlik kararı vermesine engel teşkil etmediğini belirtmiştir.

---

<sup>12</sup> Şahinkaya / Türkiye Kararı, no. 8052/21, 11 Ekim 2025. <https://hudoc.echr.coe.int/tur?i=001-247408>



İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı

Adalet Bakanlığı Ek Hizmet Binası (Eski Yargıtay Ana Binası) Devlet Mahallesi Atatürk Bulvarı No: 100 C Blok Kat:2,3 Çankaya/ANKARA

T: 0 (312) 549 33 01 F: 0 (312) 549 33 89

e-mail: [inhak@adalet.gov.tr](mailto:inhak@adalet.gov.tr)